

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Aprilis 5 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

B é t s.

A' múlt kedden délutáni 4 órától fogva három napok alatt, imátságok tartattak a' Szent István templomában és a' Cs. Kir. Udvari templomban, a' melly imátságok reggeli 9 órákor kezdődvén, estvéli 6-tig tartottak, 's ezen napokon a' Cs. Kir. Udvari theátrumok is bezárattatva voltak.

Ezen szomorú ájtatoskodásnak oka a' mi kedves Császárnénknak igen terhes elbetegedése, melynek ilyen környűlállásait olvassuk a' Bétsi Udvari Német újságban: —

„A' Császárné ő Felsége' egészségének környűlállásai, a' mellyek Császár ő Felségének és Felséges Familiájának már jó darab időtől fogva szomorkodást okoztak, Majlándból lett elindulásától fogva annyira elterhesültek, hogy Veronában Mártzius' 28 - dik napján az ott lévő egész Császári Udvarnak jelenlétében magának Szent Vatsorát adattatni kívánt. —

„Veronába lett érkezésétől fogva az ágyból nem kelt-fel ő Felsége. A' Felséges Császári Familiának buzgó imátságai minden hűséges alattvalóknak könyörgéseikkel egygyesülve, keserves szívvel esdekelnek a' Mindenhatónak thrónusa előtt ezen imádott Monarkhánának megtartatásáért. “

A' későbbi jelentések szerint egy Ku-

rir, a' kit Mártziusnak 29 - dikén estvéli 9 órákor indítottak útnak Veronából, a' Felséges Aszszonyunk' betegségének feljebb irt állapotjára nevezve valamivel megnyugtatóbb tudósítást hozott. Akkor estvéli 7 órákor ilyen Bülletint adtak valaki a' Császári Királyi Udvari Orvosok: —

„Ő Felsége a' Császárné, a' mai napot nem oly rosszúl töltötte-el, mint félni lehetett volna; mai hideglelése izzadáson végződött, és még eddig semmi olyan új symptomák nem fordultak elő, mellyek a' félelmet nevelhették volna. “

Feldmarschal Hertzeg Schwartzenberg Olasz országból vissza érkezett Bétsbe: Gróf Stadion Státus és Conferentziális Minister úr ő Excellentiáját is varták ezen napokban.

Hertzeg Metternichről az ő Cs. K. Ap. Felsége külső dolgokra ügyelő Ministeréről azt irták Veronából Mártz. 25 - dikén, hogy onnét Florenceziába fogja venni útját. — *Mária Ludovika* Császári Fő Hertzegaszszony ő Felsége, még a' hónapnak végéig megérkezni szándékozott Pármába. Mint a' Pármái újságok kihirdették, olyan rendelést küldött vala ő Felsége még *Schönbrunból* oda, hogy odalejendő megérkezésekor semmi pompával ne fogadják, mert kedvesebben veszi, ha az arra rendeltetett pénz a' szegények segittségére fordittatik.

Ő Császári Királyi Felsége kegyelme-
sen méltóztatott, az Erdélyi Nagy Fejede-
lemségbéli Fő Kormányzéknel Méltóságos
Straussenburgi Klein Daniel és *Tartler Já-
nos* Consiliarius urak közzül, hasznos szolgál-
ataik által szerzett érdemeiknek megjutal-
maztatásául, az elsőt az *Exactoratus' Elöl-
ülőjévé*, a' másodikat az Erdélyi *Nemes Szász
Nemzet' Grófjává* (Comesévé) nevezni,
úgy, hogy eddig való Kormányzék Taná-
tsosi hivataljaiknak folytatásában is megma-
radjanak.

Az ide való Cs. Királyi Consistoriumi
Tanácsos *Glatz Jákob* Ur' új imádságos
könyve igen nagy kedvességet és megele-
gedést nyert sok Uralkodók és Hertzegek
előtt; a' tzmje ezen könyvnek e' követke-
zendő: *Imádságos Könyv minden külömb-
ségnélkül minden hiten lévő pallérozott fami-
liák' számára.*

A' Württembergi Koronaörökös értésé-
re adatta a' Szerzőnek azt, hogy ezen mun-
kának betse és hasznos volta iránt meg va-
gyon győződve, minthogy az a' mostani idő'
szükségét a' leg jobb módon kielégíti.

Ő Felsége a' *Baváriai* Királyné ezen
következendő kegyelmes irását méltóztatott
a' Szerző Urhoz küldeni: — „Consistoriu-
mi Tanácsos *Glatz* Ur engemet nagyon
elkötelezett a' maga Imádságos könyvének
írása által. Én azon érdemeit, mellyeket
most a' buzgólkodás előmozdításával, újob-
ban szerzett magának, megesmérem és tisz-
telem, 's ezen könyvet magam is használni
fogom, szivemből óhajtván azt, hogy en-
nek elterjedése által az Emberiségnek leg-
szentebb java hathatós előmenetelt nyer-
jen. Azomban pedig valóságos gyönyörü-
séget érzek azon tiszteletnek kijelentésé-
ben, mellyel én az Érdemes Szerzőnek ál-
landóul fogok maradni.“

jó akarója
Karolina

Hannover.

Az Angliai Régens *Printz* a' követke-

zendő fő rangú személyeknek méltóztatott
a' Güelph-Rend Nagy Keresztyeit adni: *Saal-
feldi Coburg Leopold* ő Hertzegségének —
Ts K. Minister Hertzeg *Metternichnek* —
Prussiai Stat. Cancell. Hertzeg *Hardenberg-
nek* — Feldmarschal *Wellington* ő Hertzeg-
ségének — Nagy Britanniai Gen. L. Mar-
quis *Anglesea* és Lord *Stewart* uraknak.

Olasz Ország.

Bonaparte Lucian Familiájával együtt
a' maga *Frescati-di-Ruffinellai* majorjában
tartózkodik. Ugy láttzik, hogy sokáig szán-
dékozik itt múlatni, mivel a' leg szebb ké-
peket, mellyek az ő Romában lévő palo-
tájában tartattatnak, mind ide hozatta-ki.
A' *Cicero* *Tusculanumi* majorjában
el kezdett ásatást már most hathatósan ki-
vánnya folytatni.

Nagy Britannia.

Parlamentomi Beszéd. Alsó Ház, Már-
tzius' 8-dikán.

Sir Nempont (az ellenkezők' ré-
széről): — „*Irlandiának* népessége nagyobb,
hogy sem magát, *Anglia* által lábbal ta-
podtatni megengedje, 's ha az ő panaszain
kevés idő alatt nem segéllünk, meg fogjuk
érezni, mit tegyen egy egész nemzetet meg-
keseríteni. Jól fog ez a' ház tselekedni,
ha *Irlandiának* ügyét az utolsó szempillan-
tatig nem halogatja. Ezen háznak jegyző
könyve szerént a' mostani üléseinknek már
a' kezdetekben az Angliai és Iriandiai adó-
zás' dolgának megvizsgálásához akartunk fog-
ni: 's meg máig sem fogtunk hozzá. Mi-
nistereink hibáznak, hogy azt gondolják,
hogy *Irlandia* elbirja a' réávetett adófi-
zetést. Ha a' mezei munkának, melyből
az *Irlandiai* lakosok nagyobbadon élnek,
nem soká segittségire nem sietünk, így ott
a' 25 ezer emberekből álló árnyada sem
sokat fog segíteni; nem leszen ott egyéb
egy inségek alatt elkénszeredett népnél 's
egy kódulásig elszegényedett *Gentry* nél
(nemességnél), a' melly meg fogja nem so-
ká érezni azt, hogy az ő hazájának *Ang-
liával* való öszszetsatoltatása, mint átok úgy

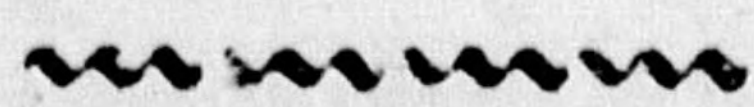
fekügyék rajta (halljuk! halljuk!). Yám-laistromainkból kitettzik, hogy az cselemre leginkább megkivántató dolgoknak Angliából Irlandiába való általvitettése melly igen alá szállott légyen, azért, hogy a' szántóvető embernek nints mivel vásároljon valamit. Én azt javaslom ezen háznak, hogy ne tsak katonát küldjön Irlandiába a' Lűnöknek és kegyetlenségeknek megbüntetésekre, hanem vizsgálassa - meg inkább azoknak a' panaszoknak az okait, a' mellyekből ezek a' bűnök a' magok eredeteket veszik."

Grant (a' Ministerek' részéről): — „Az *Irlandiai* Státustitoknok' beszédje elégé mutatja, hogy a' felől, a' mit a' tisztelt Orátor monda, Ministereink is éppen úgy meggyőzöttetve vagynak, mint ő. A' kérdés, a' mire nekünk most figyelmeznünk kell, tsak ebben áll — *először*, hogy mennyi katonát enged finantziánk' állapotja tartanunk? — *másodszor*, hogy mennyi katonaságot kíván országunknak védelmezése? — „Ha finantziánk' állapotja bizonyos eszközöket nem engedne oltalmaztatásunkra vagy bátorságunkra, már így igaz, hogy fel kellene áldoznunk országunknak egy részét. De nem ment még ide a' dolog: a' mi állapotunknak terhes volta, múltandó. Angliának állapotja az Amerikai hadakozás után sem volt felettebb fényes: de Pitt, segített rajta egy új adófizetésnek jóvállása által, mellyet a' Parlamentum is böltsen és nagy lelkű módon meg erősített az ő tanátslására. Nem kell nekünk azt ellenzenünk, hogy plánta tartományainknak szaporodása miatt armádáinkat is szaporítanunk kell: abban a' tekintetben pedig a' mi országunk belső katonaságát illeti, azt kell szemünk előtt forgatni, hogy mitsoda pontra lepett Anglia Európában, mitsoda befolyást nyert magának az idegen országokhoz, 's hogy átalljában mitsoda környűllások közzé légyen most Európa helyhezetteve. Ha most a' több Hataimasságok legalább kétannyi fegyveres

népet tartanak, mint az 1792 - dik esztendőben tartottak: nem volna böltsesség Angliának is nem szaporítani a' maga armádáit. Nem régen azt kérdezte valaki ezen házban, hogy: hát ez a' békességes időbéli nagy számú katonatartás - é a' gyümöltse a' mi győzedelmeinknek? — Én erre nem felelhetek jobbat és egyebet, mintha azt mondom: *hogy a' békesség ugyan meg van nyerve, de annak gyümöltsei felől még nem tettünk bátorságossá; még a' Jakobinus principiumoknak, mellyekből mind ezek az inségek eredtek, meg kell győzöttetni és ki kell irtatni; 's a' katonai léleknek meg kell lanyhúlni.* — „Constitúciónkal sem ellenkezik a' Ministerek által jóváltatott katonai Systema legkisebbet is. Leg szebb tulajdonsága az Anglus Constitúciónak az, hogy az egy nagy, nevedő, és széles kiterjedésű birodalomnak akár mi némű állapotjához alkalmas, 's az abba befoglaltatva lévő segedelemeszközök által akár mi történetek miatt okozódó nehézségeket el lehet háritani. Ha p. o. a' Korona' hatalma nevededik, abban a' mértékben erősödik a' Constitúciónak a' néphezszító része is. Ha nagy katona erőre van szükségünk: meg van Constitúciónkban is az az erő, a' melly a' számosabb katonaságnak zabolán való tartatására megkivántatik. A' dolgokba való belátásnak közöttünk való elterjedése, a' közönséges vélekedésnek nevedő fontossága, 's Anglia' erejének és gazdagságának gyarapodása, minden fenyegetődző veszedelmeket azonnal elhárítanának. Nem szolgálhat ebben ellenvetésül azoknak a' régibb Státusoknak példáik, a' mellyek a' magok igen nagy katonai erejek alatt leroskadtak; mert nem kell elfelejteni, hogy ezekben, a' népeknek nagy része rabszolgákból állott. Ha az a' történet előfordúlna Angliában, melyre a' felhözött ellenvetéssel van a' czélzás, itt az egész polgárság fel kelne a' katonaság ellen. Magok a' mi armádánk' Constitu-

ziójának ezen tulajdonságai; hogy ennek szüntelenül a' Parlamentum' felvigyázása alatt kell lenni; hogy ennek minden tagjai éppen úgy részesülnek a' politikai értekezésekben, mint akár mi más személyek; hogy e' szerént a' mi katonáinkban, a' legelsőben éppen úgy mint a' legutólsóban, mindenikben egyegy polgár él; hogy az őket legmegkülönböztetőbb character az, hogy a' maga valamint katonai ügy polgári jussait is mindenik jól ismeri: mind ezek elégséges kezességül szolgálnak a' mi országunknak, azeránt, hogy armádánknak nagyságától semmit se' féljen. A' Waterloo-i ütközet annyival nevezetesebb, mennél inkább meggyőzhetjük magunkat a' felől, hogy ezt mi a' Nagy Britanniai Constitúció' triumphusának lenni tarthatjuk (halljuk! halljuk!).

Az alsó ház' egyik közelebbi ülésében azt kérdezték Lord *Castlereágh*tól, hogy a' többi Szövetséges Hatalmasságok, kiknek javok kívánnya azt, hogy *Bonaparte* fogságban tartattassék, fognak-e részt venni azon költségekben, melly az ő tartására megkivántatik? A' Lord így felelt: — „A' Szövetséges Hatalmasságok ugyan örömet magokra vennék ezen költségeknek egy részét, de minthogy *Bonaparte* csak egyedül Angliának adta által magát, ennél fogva nem lehet az, hogy ő, valamely más Hatalmasság vigyázása, és gondviselése alá bocsátassék által, és minthogy Európa' tsendességben lejendő maradására szükségképpen megkivántatik az, hogy ezen hadi fogoly az Anglusok' kezében maradjon, erre nézve nem tselekedhetjük azt, hogy a' többi Szövetséges Hatalmasságoktól erre a' végre költséget kívánjunk.

A' melly levelek Londonból Febr. 16, 17, és 18-dik napjain indultak útnak és a' mellyeknek már meg kellett volna Bétsbe érkezni, még ide meg nem érkezvén, az itt következő Anglus dolgok csak a' Párisi levelekből vétették: —

A' Parlamentumban az a' nevezetes történet fordult elő a' Ministereknek a' *Jövedelemtől való taksát* illető jóvallásokra nézve, melly felett már régóta igen heves vetélkedések folytak az alsó házban, hogy ezen jóvallás, Lord *Castlereágh*nak és a' kintstár' Cancelláriusának minden iparkodások mellett is, 35 vokskból álló többséggel vissza vettetett, 's az Ellenkezők győzedelmeskedtek. Még nem tudták Londonban, hogy fog-e, vagy nem fog ez a' nevezetes történet valamely változást okozni a' Ministerek között.

Ez a' *Jövedelemtől való taksá* nem régen jeles sőt nevetséges lopásra adott alkalmatosságot. Angliában az a' szokás, hogy mikor valamely városnak vagy helységnek népe valamely kérő levelet készít, azt valamely közönséges helyen, a' város' vagy helység' házánál, kortsmákon, vagy kávéházakban is, leteszik, hogy minden olvashassa 's a' nevit a' kinek tettik felirhassa. Így készültek mostanában a' *Jövedelemtől való taksafizetés* ellen való sok kérő levelek is. *Southampton* városában is letettek aláírás végett egy kortsmáros' szobájában egy ilyen kérő levelet: hanem valamicsintalan ember egy éjjel ellopta onnét. A' dolog még a' Parlamentumban is előfordult Februárius 14-dikén: de Minister *Rose* tréfát üzött a' dologból, azt jóvalván tsufolódva az Ellenkező résznek, hogy jó leszzen a' tolvajságot, *Elveszett Kérelm* titulus alatt, az újságokban kihirdettetni, és hogy annál bizonyosabban megkerüljön, jó jutalmat ígérni annak, a' ki kézhez szolgáltatja; ígérte a' Minister, hogy ő is meg fogja mutatni a' maga bőkezűségét, részéről 20 Guinéket ajánlván ezen czélra.

A' felső házra nézve ezt a' nevezetes környülállást említik, hogy mikor ott a' napokban Lord *Bedford* azt a' jóvallást tette volna, hogy a' nemzet' állapotjának megvizsgálására Bízosságot kell kinevezni, 71 *Pairek* találtattak, a' kik a' Lord

Bedford' jóvállásának pártját fogták, kik között vannak a' Királynak két fia a' Sussexi és Kenti Hertzegek, a' Királynak egy testvére fia a' Gloucesteri Hertzeg, a' Wellington' testvére Marquis Wellesley, a' Katona Klúb' Elölülője Lord Lynch, és más nevezetes Lordok.

Frantzia Ország.

Hertzeg Richelieu a' Király' nevében mind két kamarák' eleibe jelentést vitt Mártz. 23-dikán Hertzeg Berrynek, a' Nápolyi Koronaörökösnek *Mária Karolinával* lejendő házassága felől. Mind két kamara meghatározta, hogy nagy követséget rendeljen a' Királyhoz annak megköszönésére, hogy ezt az örvendetes történetet vélek közöltetni méltóztatott ő Felsége.

A' Király' törvényprojektumában, melyet a' Minister ezen tárgyra nézve a' kamarák' eleibe terjesztett, ezen tikkelyek fordultak elő a' házasulandók' háztartására kívántató költségre nézve: — 1) *szór.* Azonkívül, a' mi már a' Constitutzió szerént a' Királyi familia' számára meghatároztatva van, adattassanak a' házasulandók' számára esztendőnként még 1 millió Frankok — 2) *szór.* Ezen millióból vegyenek az új házasok a' következő öt esztendő alatt csak fél milliót. (Itt sokan így kiáltottak-fel a' Követek' kamarájában: Nem! Nem!) — 3) *szór.* A' házassági készülétekre, tudni illik a' lakadalmi szükségekre, házi butorra, az ezen alkalmatossággal kívántató ajándékokra, 's a' házassági kötésben megígértetett gyémántokra, drága kövekre 's egyebekre, adattassanak a' Princznek még különösen egy millió Frankok.

A' Generális Debelle processusa, a' ki a' Királynak Julius 24-dikén kiadott végzésében megneveztetve volt, magát önként fogságra adván, most foly a' Párisi hadi ítélőszék második Tanátsa előtt. Maga a' nevezett Generális, 's valamint a' mellette úgy az ellene bizonyító személyek is meghalgattak. Az ő Prokurátorának men-

tségei Mártz. 24-dikére voltak határoztatva. Az első ülésben a' felesége is végig jelen volt a' halgatók között.

A' Generális Debelle-t illető Akták között ezek fordulnak elő: Ő Grenoble' vidékein lévén igen jó indulattal láttatott a' Királyhoz viseltetni, a' midőn ilyen parantsolat érkezett hozzá: — „Generális Debelle Ur haladék nélkül Valence városába fog menni, 's ott a' Drome departamentbéli vezérséget által vévén, a' Császárnak hozzáérkezendő parantsolatait telyesíteni. Azután minden seregeket útnak fog onnét indítani Lyon felé, 's Major Duchampnak is különösen ajánlani fogja ezen rendelkezésnek végre hajtását. Azt is közönségesse téteteti, hogy Császár ő Felsége legnagyobb elragadtatással fogadtatott mindenütt, és a' seregek az ő Felsége' látására ezerszer hangoztatták ezen kiáltást: Éljen a' Császár! — “

„Bertrand, Nagy Marschal, Vice Major-Generális.

A' személyes bizonyságok többire így nyilatkoztatták-ki magokat: — „Debelle ezen parantsolatot vévén, valósággal element Valence városába; útjában sok nyomtatott Proklamátziót osztottki. A' Valencei tisztviselői karok őtet eleintennem akarták befogadni, 's ő csak azután mehetett-bé oda, minekutánna a' Kommandáns Báró Quillau eltávozott onnét. Ott a' Royalista seregeknek elszélesztésében foglalatoskodo t. Mártzius 26 - dikán 1815-ben egy leveletirt Debelle az Eckmühli Hertzeghez (*Davousthoz*) az akkori Haddi Ministerhez, melyben azt írja ennek, hogy ő a' Drome departamentbéli vezérséget által vette, a' Császárnak minden parantsolatait telyesítette, 's őtet magát mindenekről személyesen tudósította; és hogy ezen' departament' lakosai, valamint szintén a' Déli tartományokban lévő minden Regementek a' Császárhoz nagy hajlandósággal viseltetnek, hanem még sem tehetnek semmi mozdulást, azért, hogy min-

denütt Royálisták által vagynak körülvéttetve. A' Grenoblei, Valencei, Montelimarti, és Párisi bizonyságok, mind a' Debellé mentiségére czéloztak. Minnyájoknak bizonyágtételéből a' jött-ki, hogy ők nagyon tsudákoztak, midőn hallották, hogy *Debelle* felválolta a' Valencei Kommendánságot. Azt a' vallást is tették rolla, hogy sok polgároknak életét megtartotta, 's a' hazafiak között való hadakozást, a' hol lehetett mindenütt eltávoztatta. — A' *Bonapartétól* Debelléhez küldetett parantsolatok is közönségesen felolvastattak az ítélőszék előtt: de mind ezek oly érthetetlenek voltak, hogy a' Referens maga is boszszankodott, mikor felolvasta őket.

Belgium.

Ő Austriai Császári Fő Hertzegségek Mártz. 21-dikén délután Brüsselbe azt a' *Gudula*' szép templomát nézegették-meg, melly a' *Gothusok*' építésbeni mesteriségének egy igen betses és ritka mustrája. Az után néhány nevezetesebb tsipkefabrikákat látogattak-meg. Mártzius 22-dikén a' *Watterloói* ütközetnek helyére vették útjokat. —

Ángliában valami 300 familiák vettek magoknak passust a' Belgiumba való általjövetelre, a' kik a' Londoni lakást *Brüsselivel* akarják feltserélni, azért, hogy itt oltsóbban élhetnek, mint ott. Valami 1000 személyt tesznek mind egygyütt, tudni illik gyermekeikkel 's minden hozzájuk tartozókkal egyetemben, 's minnyájan gazdag sorsú emberek. — A' Király' egygyik fia a' *Kenti* Hertzeg is *Brüsselben* nyomúlt-meg ezen napokban, 's minthogy házat is vett ott, gondolják, hogy jó darab ideig ott akar lakni. (Ez az a' fia az *Ánglus Királynak*, kiről azt írtuk feljebb, hogy a'

nemzet' állapotja' megvizsgáltatásának szükséges voltára voksolt az *Oppositzió'* tagjaival egyetemben. Ezt a' voksolást ő, másnak meghatalmazása által vitte véghez.)

Febr. 2-dikán igen különös és rendkívül való történet fordult elő a' természet' országában, Szövetséges Belgiumnak *Zwoll* nevű városánál. Valami fél oráig úgy mozgott a' víz, hogy ide 's tova hányta a' nagy hajókat. A' *Vechtén* lévő jég, rettentő nagy tsattanással meghasadott. A' szél telyességgel nem fútt. Ez éppen akkor történt *Hollandiában*, midőn *Lisbonában*, *Maderában*, 's az *Atlanticum* tengeren, a' föld alatt nagy mozgás uralkodott.

Legújabb Dolgok.

A' Felséges Aszszonyunk' betegségéről ma kedvezőbb tudósítások jövének-ki. A' *Veronából* Mártzius' 30-ikán indult jelentések szerint olyan jobbúlást érzett ő Felsége, hogy mindeneknek szíveket azzal a' reménséggel töltötte-el, hogy betegségének fenyegetődzőbb sullyán már által esett légyen. Az nap' estvéli 7 órakor ilyen *Bülletint* adtak-ki az Orvosok: —

„A' mai nap oly kedvező módon telt-el Császárné ő Felségére nézve, hogy két órányúghatott is ő Felsége, melyhezképest ennyivel is inkább a' jobbúlás' útjára térült a' veszedelmes betegség, 's telyes reménséggel lehetünk az ő Felsége ohajtott meggyógyulása eránt.

A' Párisi második katonai ítélőszék Mártz. 24-dikén kimondotta Generális *Debellére* a' halálos ítéletet, tudtára adván egyszersmind azt is, hogy ha tettzik 24 óráknak eltelése előtt, *Revisorium* (megvizsgáló ítélőszék) eleibe appellálhat.

Aprilis 3-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 338 1/4 forintot Váltótzében. Egy Császári aranyért 15 fl. 38 kr.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 28.

A' Magyar Kurir 28-dik darabjához.

Magyar Ország.

Pestről, Mártzius 30-dikán: —

„Itt ezen hónap' elején nébány lágynapok valának, de tavaszkezdetére megváltozván az idő, keddtől fogva naponként havaz, és fagy. Ma reggel majd 4 újni hó lepte-el a' házfödeleket.

(*Austriába is ilyen hideg, szeles, és bavas napokkal köszöntött-bé a' tavasz; a' hegyeket és mezőket a' hó fedte-el mindenfelé. Posonybol azt írják, hogy ott Januáriusi idő jár néhány napoktól fogva, tsak a' hujja, hogy zaj nem foly a' Dunán).*

„Ezen hónap' 23-ikán a' *Pesti* Universitás' nagy palotájában szamos gyülekezet előtt ment végbe Tudós *Bach Antal* Urnak az Orvosi Tudomány Doctorságáért nyilvánvaló disputálása, mellyre az Allitmányai elejébe egy tudós Értekezést készített, és nyomtattatott: *Az Orvosnak méltóságáról.*

„Örömmel láttuk tavaly az oskolai esztendő végén, hogy Méltós. Gróf *Károlyi István* az Universitás palotájában, a' Filozofiai tudományait végezvén, jeles értelmességgel védelmezte főbb állitmányait; most Mártz. 17-dikén Mélt. Gróf *Károlyi Lajos*, első esztendőbéli Filozofus, a' *Pesti* Universitás' Tanítói 's több Uraságok' fényes gyülekezete előtt a' házi palotában tett próbát a' felesztendei tanulmányokból. Így teljesítettik boldogult Attyoknak Méltóságos Gróf *Károlyi Józsefnek* bölts rendelése, a' ki testamentomában meghagyta, hogy gyermekei azon hazában neveltessenek, mellynek javaival élnek, és jövendőben előkelő tagjai lesznek.

„Aradon Febr. 23-dikán a' két nembéli ifjú Nemesség theátrumi mulatságot adott, mellynek jövedelmét az ottvaló Szegények-

nek felsegíttésekre szánta. Ezen szent és nemes czélra szerentsésen eljutott, 's 2000 forint adománnyal enyhítheti a' nyomorúltak szükségeit.

„A' Magyar Országai Hadi Kormányshék kihirdette, hogy *Zombor* szabad Királyi városának *Demetrovics*, és *Esztergomy* két Tanátsosi és *Mihailovics*, 's *Györgye* Polgárok a' *Lichtenstein* Huszár Regementhez állított Veliteseiknek lovaikat ugyan az *Aerarium*-nak ajándékozták.

„Ő Császári Királyi Felsőge méltóztatott megengedni, hogy az Ó Kalendáriommal élő Görög Vallású Alattvalóinak nagyobb javára az ő iskolai, 's egyéb Fundatiókbeli vagyomjok a' Fels. Kir. Magyar Helytartó Tanátsnak felvigyázása alatt a' Görög, Rác, és Oláh Felekezetekből öszve állítandó Deputatio által igazgattassék, mellynek Prezesévé *Nestorovics* Királyi Tanátsos Ur, 'a Görög Vallású iskolák' Inspectorá neveztetett, 's hivataljába Budán December' 8-dikán, 1815. a' templomokban beiktattott.

~~~~~

Tekintetes Nemes Baranya Vármegyéből Csepelből: —

„Ezen folyó 1816-dik esztendő Mártziusának 7-dik napja, örökre gyászos nap leszen mi reánk nézve, és a' vigyázatlanságnak egy rettentő példája. Egy Asszony t.i. párolván a' fonalát bátran tűzelt rongyos keménje alatt, és tsak akkor vette észre mikor már égett feje felett a' Háza, melly gyúlladás 34 Gazdának minden vagyonját Templomunkal egygyütt (*Reformátusok a' Helység lakosai*) egy óra alatt hamuvá tette, és a' körül belől legtsinosabb Helységet, a' házaknak még a' falai is

földig égvén, omladékokká változtatta. — Megértvén ezt Meltóságos *Báró Prandau József* Ő Nagysága, azonnal, a' kenyerek-től megfosztatott boldogtalanoknak, örök háládatosságot érdemlő könyörületességből 60 Posonyi mérő kétszeres búzát ajándékozni méltóztatott. Követésre méltó felséges példa!!! Nem a' maga, hanem a' más Földes Uraság' Jobbágyinak, illy búza szűkibe ennyit ajándékozni!! Áldásban maradjon örökkön örökké Nagy Neve. “

Elegyes dolgok.

Ziak, Kluk, és Schwalovitz nevű Cseh országi jószágok még tavaly kijázdódván, 's némely nyertesek a' kiszabott 6 hónapok alatt, u. m. a' múlt Jan. 16-ikáig, 9485 forintokból álló nyereségeiket el nem vitetvén, ez a' summa már, az előre meghatározott volt plánus szerént, a' Cseh nemzetbéli invalidus katonák' segedelmére fordított.

~~~~~

A' Missiók (Missionáriusok) Romában lévő Congregatiójoknak egy tudósítása szerint, mostanában 49,000 keresztények szülnének Algiriában és Gunirban, rabszolgaság' terhe alatt.

Jamaika szigetén tavaly egy Szeretseny aszszony halálozott-meg 140 esztendőskorában. Ez egyszer se' volt egész életében beteg, 's hagyott 55 gyermekeket és unokát, ezeken kívül 25 unokagyermeket (Urenkeln) életben maga után.

Egy fősvény azzal fenyegette a' magá inasát, hogy fogságban viteti. „Nem bánom, “ úgymond az inas; csak ne tétesen valamelyikbe a' maga pénzes zsákjaiközül, mert onnét bizonyosan soha ki nem jönnek. “

Minekutánna a' Frantziák a' Jenai ütököt után, Berlin városát elfoglalták volna, eljött egy valaki, meg nem hivattatván, az oda való Frantzia Kommendáns-hoz, 's arra ajánlotta magát, hogy neki elrejtett, épületnek való királyi fát fogna elárúlni. De a' derék kommendáns kedvetlenséggel ezeket felelte: „Hagyjameg kend

azt a' fát a' maga Királyának, hogy abból valaha akasztófákat építtethessen, a' kendhez hasonló, alávaló árúlok számára. “

Gyakorta kellett, így szoll egy Prusziai gyalog katona, *Frantzia* országban nagy inséget szenvednünk, minthogy a' falukat és városokat többnyire mindenütt üresen, 's minden eleség nélkül találtuk. Találtunk ollykor ollykor elrejtett magazínokra is, 's azokat mindenkor ki ürítettük. Egykor, úgy tettik *Laon* táján, nagy nehezen valami kevés kenyérre ugyan szert tettünk, de italunk éppen nem volt semmi. Különös történetből egy az embereink között azon gondolatra jutott, hogy egy szélmalom alatt, a' hol a' föld porhanyónak láttzott, ásásnak eredjen. Kevés ásás után, sok egymás mellett álló, Champániai borral tele butelliákra talált. A' butelliáknak száma 12,000 - rement, mellyek közül a' jó szívű tulajdonosoknak egyetlenegy sem maradt-meg. Minnyájunk neki esvén, kiki annyit elvitt a' mennyit kaphatott. Már most a' kóstolgatásra jutott a' dolog, 's minthogy a' butelliák erősen bé voltak szurkolva, 's a' dugót sróf nélkül (korkziehez) nem tudtuk kihúzni, csak hamar azután igen derekasan megtanúltuk a' butellia nyakát letördelni. Sokan közöttünk hatot is kaptak vala, 's ehez képpest minnyájan kezdettünk vigadozni, nem csak, hanem egy sem volt közöttünk, a' ki meg ne részegedett volna. Mi előljáró tsapatot tettünk, 's az ármáda más nap utánunk marsirozott, 's csak ugyan semmi útmutatóra sem vala szüksége, minthogy az imitt amott heverő butelliák eléggé megmutatták neki, hogy merre fordúltunk. A' midőn azután visszavonulni kéntelenítettünk (Mártziusban 1814 ben), 's ezen vidékekre jöttünk, a' parasztok, azon veszteségért nagyon mérgelődvén, azon öszszeszedett butellákat, áltmentünkben a' padlássokrol hátunkra hajgálták.